

Тема малог човека у делима руских писаца-реалиста прве половине XIX века

1. УВОД

Тема овог дипломског рада је избор малог човека за главног јунака у прозним делима руских писаца-реалиста прве половине 19. века, и то оних која су се одликовала хуманизмом и критичким односом према руској стварности онога времена.

1.1. *Циљ ових истраживања* је да се анализом књижевних дела са споменутом тематиком укаже на различит приступ у реализацији концепта лика «малог човека» у делима руских писаца-реалиста прве половине деветнаестог века. После консултовања руске и наше књижевно-критичке литературе која се бавила овом тематиком избор смо свели на репрезентативан корпус дела тројице најеминентнијих писаца датог периода, на "Станичног надзорника" Александра Пушкина, "Шињел" Николаја Гогоља и "Бедне људе" Достојевског, који су на различит начин третирали тему малих људи.

1.2. *Методе истраживања*

Добро је познато да се структуралној анализи књижевног делу приступа на два начина: у првом случају се разматра као целовита структура; у другом случају та иста структура се сагледава као целина састављена из делова, међусобно зависних, тј. ниједан од тих делова не може бити оно што јесте сам по себи, већ само у релацији са другим елементима исте те глобалне структуре. Другим речима, у структуралној анализи књижевног дела применом ове методе оперише се са микро- и макроструктурама. А оба приступа су у методологији начног рада позната под зајеничким термином - *унутрашњи или иманентни приступ*. Постоји још један приступне заобилазан у проучавању књижевних дела разних аутора са истом или сличном тематиком, а познат је у методологији научног рада као *спољашњи или компаративни*.

У овим истраживањима ми смо се послужили неколиким методама анализе: пре свега *иманентном или унутрашњом* анализом концепата ликова «малих људи» у изабраним делима Пушкин, Гогоља и Достојевског, у сваком понаособ, да би затим прешли на *компаративну спољашњу* анализу истих тих концепата у неколиким делима ових писаца, посматраним један према другом.

1.3. *Хипотезе*

У својим истраживањима пошли смо од претпоставке, *хипотезе* да је у реализацији теме «малог човека» у изабраним делима све тројице руских писаца морало бити и нешто заједничко, с обзиром да су били припадници истог књижевног правца – *критичког реализма*, али, по природи ствари, и много тога различитог с обзиром да су сва тројица писаца изразите индивидуалности.

Овакве *хипотезе* се тестирају током теоријских и емпиријских истраживања, било да се потврђују или одбацују, али увек имају за циљ да сакупе знање и створе нове идеје о томе како функционише једна национална књижевност у одређеном времену у оквирима доминантног књижевног правца.